

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1948

ANDRA KAMMAREN

Nr 1

INNEHÅLL

	Sid.
Lördagen den 10 januari	
Ålderspresidentens hälsningstal.....	3
Protokoll från justitiedepartementet ang. fullmaktsgrensning	3
Upprop	4
Talmansval	4
Val av sekreterare.....	5
Måndagen den 12 januari	
Ang. antalet suppleanter i de ständiga utskotten.....	6
Gudstjänst i slottskapellet.....	6
Riksdagens öppnande å rikssalen.....	6
Tisdagen den 13 januari	
Minnestal efter avliden ledamot	8
Val av talmanskonferens, kanslideputerade, kanslitillsättare och ekonomideputerade.....	9
Interpellation av herr Falla om den s. k. kampen mot »Krångelsverige».....	11
Torsdagen den 15 januari	
Val av ledamöter i de ständiga utskotten.....	13
Kungl. Maj:ts berättelse om riksstyrelsen	15
Riksdagens revisorers berättelser	16
Justitieombudsmannens, tryckfrihetskommitténs och militie- ombudsmannens berättelser	16

Forts.

	Sid.
Interpellationer:	
herr Onsjö ang. motortrafiken.....	17
» Ståhl ang. krisförvaltningen.....	19
» Johansson i Torp ang. vissa fiskares beskattning....	20
» Adolfsson ang. utomäktenskapliga barns arvsrätt....	21

Fredagen den 16 januari

Val av suppleanter i de ständiga utskotten	22
Interpellationer:	
herr Larsson i Luttra ang. kommunindelningen.....	26
» Skantze ang. giftgassänkningarna i Östersjön	27

I enlighet med § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen sammanträdde andra kammaren till lagtima möte här i huvudstaden i den uti riksdagens hus för kammaren anordnade samlingslokalen

Lördagen den 10 januari.

Kl. 11 fm.

§ 1.

Sammanträdet öppnades av representanten för Gävleborgs län herr **SÄVSTRÖM** såsom den ledamot, vilken bevisat de flesta riksdagarna, med följande ord:

Mina damer och herrar! Jag hälsar eder alla välkomna. När vi denna gång samlas till vårt gemensamma värv, känna vi alla de svårigheter som den nuvarande ekonomiska krisen medfört. Så länge som det allmänna försörjningsläget i världen kännetecknas av brist och underskott få även vi tills vidare finna oss i ett sämre läge. Men det är ingen anledning till oro, säger man på ledande håll. Gemensamt få vi söka finna de lättnader som kunna åstadkommas. Visserligen framträda skilda uppfattningar om det ändamålsenliga sättet att ordna våra inre förhållanden. Men om vi äro besjälade av god vilja att göra vårt bästa för vårt folks välfärd, kunna vi hoppas att tidens svårigheter för oss efter hand skola övervinnas.

§ 2.

Herr ordföranden tillkännagav, att han anmodat undertecknade att föra protokollet till dess sekreterare hunnit utses ävensom att kanslipersonal blivit till erforderligt antal av honom för tillfället antagen; och blevo på framställd proposition dessa åtgärder av kammaren godkända.

§ 3.

Upplästes följande till kammaren antagna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrivna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 3 januari 1948.

I anledning av stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland de av riksdagen valde fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning av riksdagsmannafullmakter som skulle inför departementschefen företagas innan årets lagtima riksdag sammanträdde; och infunno sig nu av fullmäktige i riksbanken herrar Rooth, Björnsson och Hall samt av fullmäktige i riksgäldskontoret herrar Örne, Lindqvist och Eriksson.

Till justitiedepartementet hade insänts fullmakter för 3 personer — däribland för ombudsmannen Sven Andersson — vilka vid nya röstsammanräkningar blivit utsedda såsom ledamöter av riksdagens andra kammare i stället för avgångna ledamöter av samma kammare.

Då Andersson sedermera av sagt sig uppdraget, blev den för honom utfärdade fullmakten undantagen från granskning.

Vid granskning av övriga fullmakter framställdes icke någon anmärkning mot desamma.

Protokoll över granskningen jämte förteckning å de granskade fullmakterna skulle tillika med dessa överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:
Oskar Adelson.

Den vid protokollet fogade förteckningen var av följande lydelse:

Blekinge län. 1. Landstingsmannen, metallarbetaren Thure Andersson, Ronneby.

Västernorrlands län. 2. Lärarinnan Judith Olsson, Ullånger.

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 7 januari 1948.

Till justitiedepartementet hade den 5 januari 1948 från länsstyrelserna i Västernorrlands län och Västerbottens län inkommit fullmakter för respektive ombudsmannen Harald Kärrlander i Kyrkdal och hemmansägaren Carl Östlund i Klutmark, vilka vid nya röstsammanräkningar blivit utsedda såsom ledamöter av riksdagens andra kammare i stället för avgångna ledamöter av samma kammare.

Vid granskning av fullmakterna, som företogs inför chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakterna icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte de granskade fullmakterna överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:
Oskar Adelson.

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 10 januari 1948.

Till justitiedepartementet hade den 10 januari 1948 från länsstyrelsen i Gö-

teborgs och Bohus län inkommit fullmakt för förbundsordföranden Sven Lundgren, Göteborg, vilken vid ny röstsammanräkning blivit utsedd såsom ledamot av riksdagens andra kammare i stället för avgången ledamot av samma kammare.

Vid granskning av fullmakten, som företogs inför chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:
Oskar Adelson.

Vid dessa protokoll voro fogade de däri avsedda fullmakterna för landstingsmannen, metallarbetaren Thure Andersson, ombudsmannen Harald Kärrlander, hemmansägaren Carl Östlund och förbundsordföranden Sven Lundgren att inträda som ledamöter av riksdagens andra kammare för tiden till den 1 januari 1949.

Vid förstnämnda protokoll var därjämte fogad en fullmakt för lärarinnan Judith Olsson, Ullånger, som emellertid av sagt sig uppdraget och blivit ersatt av den i ovannämnda protokoll för den 7 januari 1948 omförmälde ombudsmanen H. Kärrlander.

§ 4.

Företogs upprop av kammarens ledamöter, därvid herrar Fagerholm och Fast samt fru Björck och herr Björling befunnos frånvarande.

Från herr Fast, fru Björck och herr Björling hade till kammaren inkommit läkarintyg, som upplästes.

Herr Fagerholm hade i jämväl nu uppläst telegram anmält förhinder att delta i dagens sammanträde.

§ 5.

Anställdes val av talman; och befanns efter valets utgång hava till talman bli-

vit utsedd herr Sävström med samtliga avgivna eller 222 röster.

§ 6.

Vid företaget val av förste vice talman blev därtill utsedd herr Magnusson med samtliga avgivna eller 166 röster.

§ 7.

Anställdes val av andre vice talman; och utsågs därvid herr Carlström med samtliga avgivna eller 138 röster.

§ 8.

Herr talmannen yttrade: Mina damer och herrar! Jag ber att å egna och å vice talmännens vägnar få uttala vår tacksamhet för det förnyade förtroende vi erhållit att leda kammarens förhandlingar. Vi skola försöka göra vårt bästa.

§ 9.

Upplästes ånyo och lades till handlingarna under § 4 här ovan omförmälda läkarintyg och telegram, vilka voro av följande lydelse:

Härmed intygas att riksdagsman Erik Fast på grund av sjukdom (Myocarditis ac.) är oförmögen att inställa sig vid riksdagens öppnande den 10 januari 1948.

Nässjö den 8 januari 1948.

Olof Andrén
las. läk.

Att fru Blenda Björck, Tomelilla, som i dag av mig blivit undersökt, är för närvarande och tills vidare förhindrad att delta i riksdagsarbetet på grund av sjukdom, intygas härmed.

Tomelilla den 9 januari 1948.

R. Björnberg
leg. läk.

Härmed intygas att riksdagsman Carl Joel Björning, f. 1 november 1875, från Högerud, som för närvarande vårdas å karolinska sjukhusets medicinska klinik

för hjärt- och lungsjukdom, är oförmögen till tjänstgöring en månad framåt. Stockholm den 9 januari 1948.

N. Svartz
professor, överläk.
vid med. klin.

Härmed anmäles förhinder deltaga i dagens sammanträde.

Fagerholm.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr Fagerholm denna dag samt
herr Fast, fru Björck och herr Björning tills vidare.

§ 10.

Föredrogos åter de under § 3 här ovan intagna protokollen, varefter kammaren beslöt att, med godkännande av de omförmälda fullmakterna, lägga protokollen till handlingarna.

§ 11.

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren att genast företaga val av sekreterare, varefter det sålunda beslutade valet företogs; och befanns efter valsedlarnas öppnande och uppräknings valet hava så utfallit, att till sekreterare utsetts förste byråsekreteraren Gunnar Britth med samtliga avgivna eller 137 röster.

Sedan sekreteraren på kallelse infunnit sig, meddelade herr talmannen honom underrättelse om valets utgång och hälsade honom välkommen.

Protokollsföringen övertogs här efter av sekreteraren.

Ernst Eriksson. Ernst V. Staxäng.

§ 12.

Tillkännagavs, att Kungl. Maj:t låtit genom offentligt anslag bjuda och kalla riksdagens samtliga ledamöter att måndagen den 12 innevarande månad kl. 11 fm. infinna sig i slottskapellet samt, efter förrättad gudstjänst, enligt § 34 riksdagsordningen begiva sig till riks-

salen för att där inhämta vad Kungl. Maj:t hade att meddela riksdagen.

§ 13.

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande överlämnats ett antal inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning av dessa biljetter finge ske genom kammarens kansli med iakt-

tagande, att de för ledamöterna från var och en av rikets valkretsar avsedda biljetterna utlämnades till valkretsens äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Detta förslag blev av kammaren bifallet.

Kammarens ledamöter åtskildes här- efter kl. 11.56 fm.

In fidem

Gunnar Britth.

Måndagen den 12 januari.

Kl. 10.30 fm.

§ 1.

På förslag av herr talmannen, som förklarade sig hava om tiden för valen samrätt med första kammarens talman, beslöt kammaren att vid plenum tisdagen den 13 innevarande januari företaga val av fyra ledamöter att delta i talmansöverläggningarna, två ledamöter att hava inseende över riksdagens kansli, åtta ledamöter att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kansli-personal samt tre ledamöter att hand- hava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 2.

På förslag av herr talmannen, som om tiden för valen samrätt med första kammarens talman, beslöt kammaren att företaga val av ledamöter i de ständiga utskotten torsdagen den 15 och av suppleanter i samma utskott fredagen den 16 innevarande månad.

Härefter lämnades ordet på begäran till herr **FÖRSTE VICE TALMANNEN**, som yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att andra kammaren

mätte besluta att utse suppleanter i de ständiga utskotten till ett antal av tjugoen i statsutskottet, aderton i bevillningsutskottet, sjuutton i första lagutskottet och sexton i vart och ett av de övriga utskotten utom i utrikesutskottet, där antalet grundlagsenligt skall vara åtta.

Denna hemställan bifölls av kam- maren.

§ 3.

Herr talmannen och kammarens le- damöter avgingo kl. 10.45 fm. till slotts- kapellet, varest riksdagspredikan hölls av kyrkoherden i Göteborgs Vasa för- samling Gerhard Natanael Rexius. Ef- ter slutad gudstjänst begav sig kamma- ren till rikssalen. Hans Majestät Ko- nungen öppnade där riksdagen med ett tal. Sedan första kammarens talman härefter framfört första kammarens un- dersåtliga vördnad, framträdde andra kammarens talman och yttrade:

Eders Majestät!

När Sveriges riksdag denna gång un- der sedvanliga former samlats här i

rikssalen, har Eders Majestät för fyrtioförsta gången förklarar ett lagtima riksmöte öppnat. Under de fyra årtionden av Eders Majestäts regerings-tid, som nu fullbordats, har Eders Majestät städse varit trogen sitt vackra valspråk och fullgjort de konungliga plikterna på ett sätt, som varit lyckosamt för land och folk. De tacksamhetens hyllningar, som ägnades Eders Majestät vid fyrtioårsjubileet, buro också oförtydbara vittnesbörd om landets uppskattning av Eders Majestäts gärning.

Varmt och innerligt deltagar andra kammaren i den djupa sorg, som under det gångna året drabbat vårt konungahus och Sveriges folk.

Till följd av den ekonomiska och politiska kris, som går över världen, får även vårt folk finna sig i att motbjudande åtgärder vidtagas och att vissa inskränkningar ske i medborgarnas rättigheter. De ingrepp, som hittills gjorts, ha ansetts nödvändiga på grund av rådande förhållanden. Den allmänna opinionen följer dock vaksamt med vad som sker och vill se till att inskränkningarna inte gå längre än vad som oundgängligen erfordras.

Av Eders Majestäts tal framgår, att det blir fortsatt begränsning av investeringsverksamheten och förslag om beskattning av vissa varor i syfte att lindra det nuvarande ekonomiska trycket.

Av allt att döma torde det komma att dröja en tid, innan någon verklig förändring till det bättre kommer att inträda. Det går långsamt med återuppbyggandet i Europa. Folkens ekonomiska villkor måste först förbättras. Sverige tillhör dock alltså de länder i världen, där människorna leva bäst. Man glömmer inte vad Expressens redaktionschef i fjol skrev i sin tidning, efter att ha besökt ett antal länder i Europa. »Svensk mat-, kläd- och bostadsstandard är himlastormande jämförd med vad man finner i andra euro-

peiska länder. Vi leva på en standard», säger han, »som är rena drömbilden för de flesta människor i de krigshärjade länderna.»

Jämförelser och eftertanke visa oss, att vår ekonomiska situation, trots allt, också har sina ljusa sidor. Aldrig ha arbetslöshetssiffrorna varit så låga som på senare tid, och förut tillbakasatta befolkningsgrupper ha lyfts upp till högre realinkomst.

Men vi ha brist på varor, vi ha ransoneringar av olika slag och andra besvärligheter. För att övervinna svårigheterna är det av största betydelse, att hela vårt folk lämnar sin medverkan till en framgångsrik stabiliseringspolitik genom återhållsam konsumtion och ökat sparande.

Med förhoppning om god vilja härtill framför andra kammaren till Eders Majestät sin tacksamhet och undersåttliga vördnad.

Talmännen fingo härefter vardera mottaga ett exemplar av dels Kungl. Maj:ts propositioner, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1948/49, nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48, nr 5, med förslag till förordning om särskild automobilskatt, m. m., nr 6, med förslag till lag om ändrad lydelse av 16 § lagen den 11 juni 1943 (nr 346) angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror, nr 7, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker samt om fortsatt giltighet av förordningen, m. m., nr 8, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjes-skatt, nr 9, med hemställan om bemyndigande för Kungl. Maj:t att vidtaga åtgärder för ökning av statsverkets andel i totalisator-, tips- och lotterimedel, och nr 10, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den

25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt, m. m., dels ock Kungl. Maj:ts berättelse till 1948 års lagtima riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit, varefter

ceremonien på rikssalen avslutades; och åtskildes kammaren vid utgåendet från rikssalen, enligt beslut fattat före avgången från dess samlingsrum.

In fidem
Gunnar Britth.

Tisdagen den 13 januari.

Kl. 11 fm.

§ 1.

Herr TALMANNEN öppnade sammanträdet med följande ord: På söndagen avled ledamoten av kammaren Carl Björling från Värmland. Herr Björling var i många år ledamot av flera olika styrelser i länet och han var även ledamot av landstinget. År 1925 valdes han till representant i andra kammaren och var en tid ledamot av första lagutskottet.

Herr Björling var en fridens man. Sällan deltog han i kammarens debatter men följde nogsamt med ärendenas behandling och intog vid frågornas avgörande en självständig hållning. De av oss, som under längre tid samarbetat med honom, känna saknaden av en klok och god mans bortgång.

Frid över hans minne.

Detta anförande åhördes av kammarens ledamöter stående.

§ 2.

Föredrogs och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna dödsbevis.

Dödsbevis.

1. Björling, Carl Joel, född 1/11 1875, 2. yrke, eget, riksdagsman, 3. civilstånd, g., 4. boende i Högerud, Högeruds församling, Högeruds kommun, Värmlands län, har enligt vad jag själv känner 5. avlidit på Karolinska Sjukhuset, Sol-

na församling, Stockholms län, den 11/1 1948 kl. 17.30, 6. och enligt min uppfattning var huvuddödsorsaken Cancer prostat. cum metastas, bidragande dödsorsak Embolia pulm.

Karolinska Sjukhuset 12/1 1948.

Nanna Svartz,
leg. läkare, prof.

§ 3.

Herr statsrådet *Vougt* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner och skrivelse:

nr 3, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 7 § förordningen den 15 juni 1934 (nr 265) om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor;

nr 4, om förordnande av en statsrådsledamot att utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet;

nr 11, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 15 november 1912 (nr 298) om provianteringsfrilager, m. m.;

nr 12, med förslag till förordning angående de tider, då allmän fastighets-taxering skall äga rum, m. m.;

nr 13, angående täckande av vissa medelsbrister, redovisade såsom proprietalanser i försvarets civilförvaltnings räkenskaper;

nr 14, angående täckande av viss genom valutakursförändring uppkommen medelsbrist;

nr 15, angående livränta till N. O. H. Blom;

nr 16, med förslag till förordning angående ändring i förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under hemvärnstjänstgöring;

nr 17, angående godkännande av protokoll angående det svensk-isländska varuutbytet;

nr 18, angående förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 6 mars 1942 (nr 63) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift; samt

nr 21, angående fortsatt statsgaranti för exportkredit.

Nämnda propositioner och skrivelse bordlades.

§ 4.

Företogs val av fyra ledamöter att delta i talmansöverläggningarna; och blevo därtill utsedda:

herr *Fast*,
 » *Ohlin*,
 » *Pehrsson-Bramstorp* och
 » *Skoglund* i Doverstorp,

envar med 127 röster.

§ 5.

Anställdes val av två ledamöter, vilka jämte två ledamöter av första kammaren skulle hava inseende över riksdagens kansli; och blevo därtill valda:

herr *Eriksson* i Stockholm och
 » *Falla*,

envar med 98 röster.

§ 6.

Vid nu företaget val av åtta ledamöter att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal blevo därtill utsedda:

herr *Hall*,
 » *Hermansson*,
 » *Ljungberg*,
 » *Mosesson*,
 » *Pettersson* i Rosta,
 » *Severin* i Stockholm,
 » *Svensson* i Grönvik och
 » *Thorell*,

envar med 91 röster.

§ 7.

Anställdes val av tre ledamöter att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter; och blevo därtill valda:

herr *Andersson* i Malmö,
 » *Malmborg* i Skövde och
 » *von Seth*,

envar med 85 röster.

§ 8.

Justerades protokollutdrag angående de i §§ 4—7 här ovan omförmälda valen.

§ 9.

Till bordläggning anmäldes:

Kungl. Maj:ts den 12 innevarande januari på rikssalen avlämnade dels propositioner:

nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1948/49;
 nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48;

nr 5, med förslag till förordning om särskild automobils katt, m. m.;

nr 6, med förslag till lag om ändrad lydelse av 16 § lagen den 11 juni 1943 (nr 346) angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror;

nr 7, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker samt om fortsatt giltighet av förordningen, m. m.;

nr 8, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt;

nr 9, med hemställan om bemyndigande för Kungl. Maj:ts att vidtaga åtgärder för ökning av statsverkets andel i totalisator-, tips- och lotterimedel; och

nr 10, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt, m. m.;

dels ock berättelse till 1948 års lagtima riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit; samt

riksdagens år 1947 församlade revisorers berättelser:

om granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1946—30 juni 1947,

angående riksbanken, och

om granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning för tiden 1 juli 1946—30 juni 1947 m. m.;

justitieombudsmannens ämbetsberättelse samt tryckfrihetskommitténs berättelse; och

militieombudsmannens ämbetsberättelse.

§ 10.

Herr FÖRSTE VICE TALMANNEN erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Jag hemställer att Kungl. Maj:ts den 12 innevarande januari på rikssalen avlämnade propositioner måtte uppföras sist på föredragningslistan vid nästkommande sammanträde.

Denna hemställan bifölls.

§ 11.

Avlämnades följande motioner, nämligen

nr 1, av herr *Senander m. fl.*, om dyrtidstillägg å folkpensionsförmånerna;

nr 2, av herr *Johansson* i Mysinge *m. fl.*, om ändring av bestämmelserna rörande folkpensionsförmånerna till på statens sinnessjukhus intagna personer;

nr 3, av herr *Dickson*, angående ändring av bestämmelserna om fastställande av ersättning för riksdagsmannauppdragets fullgörande;

nr 4, av herr *Andersson* i Falun, om vissa ändringar i lagen om ordning och villkor för ändring i kommunal och ecklesiastik indelning;

nr 5, av herrar *Lundgren* och *Lindberg*, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag för beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall;

nr 6, av herr *Hansson* i Skediga *m. fl.*, angående utarrendering i mindre lotter av reservflygfält till innehavare av närgränsande jordbruk;

nr 7, av herr *Dickson*, om avveckling av vissa frälseskatteräntor m. fl. liknande avgälder;

nr 8, av herr *Utult m. fl.*, om borttagande av skatt å sådan bensin, som användes vid yrkesmässigt utövande av fiske, m. m.;

nr 9, av herr *Jonsson* i Skutskär, om pension åt förre maskinisten C. A. Elg;

nr 10, av herr *von Seth*, om pension åt förre kontorsskrivaren C. F. C. Cronhielm;

nr 11, av herrar *Dickson* och *Staxäng*, i anledning av 1947 års riksdags beslut rörande bestämmelsen i normalbrandordningarna om avstånd mellan stack och byggnad;

nr 12, av herr *Dickson*, angående ändring av bestämmelserna i brandstadgan om fastställande av brandordningar för städerna;

nr 13, av herr *Hedlund* i Östersund, om utredning angående ändringar i gällande lagstiftning om registrering av brott och förseelser;

nr 14, av herr *Skoglund* i Doverstorp *m. fl.*, om åtgärder för avhjälpande av bristen på vissa för jordbruksdriften nödvändiga maskiner och redskap;

nr 15, av herr *Dickson*, om avveckling av skogsstyrelsen; samt

nr 16, av herr *Hedlund* i Östersund *m. fl.*, om nedsättning av priset för tur- och returbiljetter vid resor på långa avstånd å statens järnvägar.

Dessa motioner bordlades.

Interpellation om den s. k. kampen mot »Krångelsverige».

§ 12.

Ordet lämnades på begäran till

Herr FALLA, som anförde: Herr talman! Välskött förvaltning är ett livsvillkor för en modern nation. Statsförvaltningen i Sverige motsvarar, i jämförelse med andra kulturländers, i många avseenden höga anspråk. Vår tjänstemannakår utmärker sig för skicklighet och redbarhet. Å andra sidan har förvaltningsapparatusens oavslåtliga och särskilt under senare år mycket starka tillväxt fått beklagliga konsekvenser ur olika synpunkter. Tillkomsten av nya ämbetsverk liksom utvidgningen av förutvarande medför synnerligen betydande kostnadsökningar. Krisförvaltningens ansvällning slukar oroväckande höga belopp. Alltför många personer sysselsätts med administrativa och kontrollerande uppgifter samtidigt som produktionslivet fortfarande lider avsevärd brist på arbetskraft. De enskilda företagen betungas av så steril sysselsättning som skriftväxling med kommissioner och andra statliga institutioner. Den stora allmänheten måste finna sig i allt mera invecklade föreskrifter, som medföra tidsspillan och irritation. Pappers-exercis och formalism frodas. Det svenska samhället befinner sig kort sagt mitt uppe i en byråkratiseringsprocess, som alltmera hämmar de välståndsbildande krafterna och skapar en utbredd olust inom vårt folk.

Antalet fast anställda statstjänstemän i Sverige utgjorde år 1938 i runt tal 150 000. För närvarande är det uppe i över 250 000. Därtill kommer att antalet deltidsanställda, tillfälligt anställda och anställda i arvodesbefattningar har stigit mycket starkt. De krav som från högerhåll framförts om ingående redovisning inför offentligheten för omfattningen av sådana anställningar ha icke beaktats, trots ansvällningens faktiska omfattning.

Statstjänstemannakårens väldiga ansvällning förklaras delvis av försvarets

stärkande under kriget. Den fast anställda personal som därigenom tillkommit torde uppgå till i runt tal 30 000. Det sedan år 1938 fortsatta förstatligandet av enskilda järnvägar har överfört omkring 11 000 personer i statstjänst. Det bör också beaktas, att många nytillkomna tjänstemän utföra verksamhet av produktionsfrämjande art. Likväl inger byråkatiens stora ökning allvarlig oro. Alldeles särskilt gäller denna den till huvudstaden koncentrerade centralbyråkratiens samt krisförvaltningens tillväxt.

Såsom ett exempel på centralbyråkratiseringens konsekvenser kan nämnas väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. F. generaldirektör Axel Granholm har på statens sakrevisions uppdrag granskat styrelsens organisation och verksamhet såvitt angår hamnar och farleder samt vattenförsörjning och avlopp. Ehuru granskningsmannen i sitt den 10 september 1947 avlämnade betänkande ansett sig kunna konstatera, att *en stark överorganisation* blivit följden av verkets omorganisation från ingången av år 1947, synes kommunikationsministern vid uppgörandet av sina anslagsäskanden under den nu aktuella sjätte huvudtiteln icke ha tagit någon hänsyn till denna kritik. I stället har han krävt, att ytterligare 53 500 kr. för nästa budgetår anvisas för anställande av mera extra arbetskraft vid vatten- och avloppsbyrån inom styrelsen.

De förhoppningar som statsrådet Gjörres i början av år 1946 framförde om snar avveckling av krisförvaltningen ha icke infriats. Anslagsäskandena i den nu framlagda statsverkspropositionen för kommissionerna och kristidsstyrelserna uppvisa stegringar med icke mindre än 8 424 000 kr. i jämförelse med äskandena förra året. Procentuellt sett är ökningen 60,5.

Redan nu är det totala antalet personer som ha den i huvudsak improduktiva uppgiften att kontrollera kon-

Interpellation om den s. k. kampen mot »Krångelsverige».

sumtionen minst 30 000. En reducering av antalet befattningshavare av detta slag skulle kunna frigöra behövlig arbetskraft, som kunde ägna sig åt produktiva sysselsättningar. I stället för avveckling i görligaste mån av restriktioner, regleringar, ransonerings- och kontrollåtgärder sker en ökning av deras omfattning. Många ingripanden betecknas av allmänheten som diskutabla. Exempelvis borde det ha varit möjligt att — i enlighet med den alldeles övervägande uppfattningen hos sakkunskapen och i enlighet med erfarenheterna från utlandet — i höstas slopa köttransoneringen. I stället skärpas bestämmelserna för denna, varjämte åtgärder planeras — syftande till centralisering av slakten och polismässig övervakning av djuruppfödare och kötthandlare — vilka te sig som direkt kränkande för de närmast berörda medborgargrupperna men också för den allmänna rättskänslan.

En lag som i hög grad medfört byråkratism och godtycklighet är den provisoriska jordförvärvslagen. Det redan från början starka missnöjet ute i landet med dess frihetsförkvävande och även ur andra synpunkter olyckliga bestämmelser har oavsläppligen vuxit. Också organisationer som förut yrkat på genomförandet av en jordförvärvslag ha nu fattat resolutioner, i vilka kräves dess avskaffande. Att likväl en särskilt tillkallad utredningsman ansett sig böra förorda, att lagen blir permanent och detta i skärpt form, synes utomordentligt anmärkningsvärt. Särskilt då det till fullo klarlagts, att före den provisoriska lagens införande under en lång följd av år antalet självägande jordbrukare ökats i förhållande till antalet arrendatorer, finns intet verkligt fog för en lagstiftning av ifrågakvarande art.

Jordbruket hotas även på annat sätt av byråkratisering. Att i stor omfattning starta en statligt ledd rationaliseringsverksamhet ett sådant år som det

innevarande kan icke vara lämpligt. Möjligheterna att uppnå positiva resultat äro under nuvarande förhållanden ganska små. Det förefaller därför betänkligt, om, såsom jordbruksministern beräknat, den byråkratiska apparaten för ifrågakvarande verksamhet under nästa budgetår skall sluka flera miljoner kronor.

Den år 1947 beslutade lagen om uppsikt över jordbruk torde komma att medföra kostnader som icke stå i rimlig proportion till resultaten. Från sakkunnigt håll har det anförts, att i en medelstor landsortskommun det blott vart femtionde eller hundra år torde inträffa ett vanhävsfall av sådan art, att anmälan till länsstyrelse är påkallad. Men lantbruksnämnderna i länen skola likväl företaga inspektionsresor, som varje år beräknas omfatta en sträcka motsvarande hela ekvatorns längd.

De bestämmelser som gälla försäljning och utskänkning av sprit- och maldrycker äro till stor del synnerligen komplicerade samt i många fall ägnade att väcka irritation eller utmana löjet. På detta område anmäler sig behovet av förenkling med utomordentlig styrka.

Det statliga blanketterseriet är alltför många tilltagit. Sedan 1947 års statsrevisorer riktat skarpa erinringar mot denna företeelse är det att hoppas, att härvidlag skall vidtagas en radikal utrensning och samtidigt genomföras en påtaglig förenkling. En sådan är också erforderlig i fråga om många lagtexter och förordningar. Då det exempelvis förhåller sig så, att endast ett fåtal jurister behärskar den gällande byggnadslagstiftningen, är det uppenbarligen i hög grad angeläget, att en reform i anförd riktning kommer till stånd.

Villigt skall medges att statens organisationsnämnd och statens sakrevision utfört ett betydelsefullt arbete för att få till stånd en mera rationell ordning inom olika grenar av statsförvaltningen.

Interpellation om den s. k. kampen mot »Krångelsverige».

Dessa organ måste dock väsentligen inrikta sig på begränsade områden. Det är på regeringen det i främsta rummet ankommer att vidtaga mera genomgripande reformer inom förvaltningen. Därför är det beklagligt, att statsrådet Danielson, som för över ett år sedan erhöll speciellt uppdrag att förenkla byråkratien, tydligen ännu icke uppnått resultat härvidlag som kunnat redovisas.

Många utvägar att angripa den trivselkvävande och effektivitetsminskande byråkratiseringen kunna diskuteras. En minskning av statskontrollens och statsingripandenas område anmäler sig osökt. Decentralisering av ämbetsverken, överlåtande av beslutanderätt åt lokala och underordnade myndigheter äro andra utvägar. Ökad hänsyn till affärsmässiga principer i förvaltningens organisation borde även kunna effek-

tivisera densamma och medföra såväl besparingar som större smidighet i upp-trädandet.

Under åberopande av vad jag ovan anfört anhåller jag om andra kammarens tillstånd att till statsrådet Danielson få rikta följande frågor:

1. Ser sig statsrådet i stånd att lämna kammaren en översikt över de resultat som uppnåtts i den s. k. kampen mot »Krångel-Sverige»?

2. Vilka åtgärder förberedas för att åstadkomma en vändning i pågående utveckling mot ökad byråkratisering och medföljande stelhet i arbets- och samhällsliv?

Denna anhållan bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes här- efter kl. 11.43 fm.

In fidem

Gunnar Britth.

Torsdagen den 15 januari.

Kl. 11 fm.

§ 1.

Herr statsrådet *Mossberg* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 24, med förslag till kungörelse om ändrad lydelse av 2 § avlöningsreglementet den 15 juli 1944 (nr 546) för personal i det allmänna civiltjänstväsendet.

Denna proposition bordlades.

§ 2.

I enlighet med kammarens därom den 12 innevarande månad fattade beslut företogs val av ledamöter i de ständiga utskotten; och anställdes först val av ledamöter i utrikesutskottet.

Därvid avlämnades 169 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Ward*,
- » *Skoglund* i Doverstorp,
- » *Lindqvist*,
- » *Pehrsson-Bramstorp*,
- » *Eriksson* i Stockholm,
- » *Ohlin*,
- » *Fast* och
- » *Liedberg*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utrikesutskottet.

Riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om samma val.

§ 3.

Anställdes val av ledamöter i konstitutionsutskottet.

Därvid avlämnades 152 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Hallén*,
 » *Thorell*,
 » *Fast*,
 » *Pettersson* i Norregård,
 » *Nordström* i Torsby,
 » *von Friesen*,
 » *Nilsson* i Göteborg,
 » *Nolin*,
 » *Norén* och
 » *Kyling*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i konstitutionsutskottet.

§ 4.

Företogs val av ledamöter i statsutskottet.

Därvid avlämnades 149 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Törnkvist*,
 » *Skoglund* i Doverstorp,
 » *Eriksson* i Stockholm,
 » *Svensson* i Grönvik,
 » *Ward*,
 » *Malmborg* i Skövde,
 » *Bergström*,
 » *Falla*,
 » *Andersson* i Malmö,
 » *Rubbestad*,
 » *Mårtensson* och
 » *Wallentheim*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i statsutskottet.

§ 5.

Anställdes val av ledamöter i bevillningsutskottet.

Därvid avlämnades 140 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Lövgren*,
 » *Hagberg* i Malmö,
 » *Björklund*,
 » *Hammarlund*,
 » *Olsson* i Gävle,
 » *Sandberg*,
 » *Orgård*,
 » *Henriksson*,
 » *Falk* och
 » *Jonsson* i Skedsbygd.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i bevillningsutskottet.

§ 6.

Vid nu anställt val av ledamöter i bankoutskottet avlämnades 120 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Paulsen*,
 » *von Seth*,
 » *Andersson* i Munkaljungby,
 » *Mattsson*,
 » *Eriksson* i Sandby,
 » *Fröderberg*,
 » *Sundberg* och
 » *Wiberg*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i bankoutskottet.

§ 7.

Företogs val av ledamöter i första lagutskottet.

Därvid avgavos 123 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Lindqvist*,
 » *Gezelius*,
 » *Hedlund* i Östersund,
 » *Werner*,
 » *Olsson* i Mellerud,
 » *Rylander*,
 » *Berg* och
 » *Lindberg*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i första lagutskottet.

§ 8.

Anställdes val av ledamöter i andra lagutskottet.

Därvid avgåvos 123 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Olovson* i Västerås,
 » *Hagård*,
 » *Hellbacken*,
 » *Ryberg*,
 fru *Nordgren*,
 herr *Jonsson* i Kastanjegården,
 » *Hermansson* och
 » *Cruse*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i andra lagutskottet.

§ 9.

Företogs val av ledamöter i jordbruksutskottet.

Därvid avlämnades 120 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Andersson* i Löbbo,
 » *Liedberg*,
 » *Andersson* i Tungelsta,
 » *Gustafson* i Vimmerby,
 » *Ericsson* i Sörsjön,
 » andre vice talmannen *Carlström*,
 » *Lundbom* och
 » *Andersson* i Surahammar.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i jordbruksutskottet.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 2—9 här ovan omförmälda valen.

§ 11.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts på rikssalen avlämnade berättelse till 1948 års lagtima riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit.

§ 12.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts på bordet liggande proposition, nr 3, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 7 § förordningen den 15 juni 1934 (nr 265) om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor.

§ 13.

Föredrogs Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande skrivelse, nr 4, med tillkännagivande att Kungl. Maj:t förordnat statsrådet Berndt Gunnar Emil Danielson att under innevarande lagtima riksdag utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet.

Kammaren beslöt lägga skrivelsen till handlingarna samt meddela vederbörande utskott och riksdagens kansli-deputerade underrättelse om innehållet i densamma.

§ 14.

Föredrogs var efter annan följande Kungl. Maj:ts på bordet liggande propositioner; och remitterades därvid till bevillningsutskottet propositionerna:

nr 11, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 15 november 1912 (nr 298) om provianteringsfrilager, m. m.; och

nr 12, med förslag till förordning angående de tider, då allmän fastighets-taxering skall äga rum, m. m.;

till statsutskottet propositionerna:

nr 13, angående täckande av vissa medelsbrister, redovisade såsom proprie-balanser i försvarets civilförvaltnings räkenskaper; och

nr 14, angående täckande av viss genom valutakursförändring uppkommen medelsbrist;

till bankoutskottet propositionen, nr 15, angående livränta till N. O. H. Blom;

till behandling av lagutskott propositionen, nr 16, med förslag till förordning angående ändring i förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under hemvärnstjänstgöring;

till utrikesutskottet propositionen, nr 17, angående godkännande av protokoll angående det svensk-isländska varuutbytet;

till bevillningsutskottet propositionen, nr 18, med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 6 mars 1942 (nr 63) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift; samt

till statsutskottet propositionen, nr 21, angående fortsatt statsgaranti för exportkredit.

§ 15.

Föredrogs var för sig följande på kammarens bord liggande motioner; och hänvisades därvid till behandling av lagutskott motionerna:

nr 1 av herr *Senander m. fl.*; och
nr 2 av herr *Johansson* i Mysinge *m. fl.*;

till konstitutionsutskottet motionerna:

nr 3 av herr *Dickson*; och
nr 4 av herr *Andersson* i Falun;

till statsutskottet motionerna:

nr 5 av herrar *Lundgren* och *Lindberg*;

nr 6 av herr *Hansson* i Skediga *m. fl.*;

nr 7 av herr *Dickson*;

till bevillningsutskottet motionen nr 8 av herr *Utbull m. fl.*;

till bankoutskottet motionerna:

nr 9 av herr *Jonsson* i Skutskär; och
nr 10 av herr *von Seth*;

till behandling av lagutskott motionerna:

nr 11 av herrar *Dickson* och *Staxäng*;

nr 12 av herr *Dickson*; och

nr 13 av herr *Hedlund* i Östersund;

till jordbruksutskottet motionerna:

nr 14 av herr *Skoglund* i Doverstorp *m. fl.*; och

nr 15 av herr *Dickson*; samt

till tillfälligt utskott motionen nr 16 av herr *Hedlund* i Östersund *m. fl.*

§ 16.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet riksdagens revisorers berättelse om den år 1947 av dem verkställda granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1946—30 juni 1947.

§ 17.

Föredrogs var för sig och hänvisades till bankoutskottet riksdagens år 1947 församlade revisorers berättelser

1:o) angående riksbanken; och

2:o) om granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning för tiden 1 juli 1946—30 juni 1947 m. m.

§ 18.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott justitieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

Tryckfrihetskommitténs berättelse lades till handlingarna.

§ 19.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott militieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

Interpellation ang. motortrafiken.

§ 20.

Föredrogs den av herr *Falla* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet Danielson angående en översikt av de resultat, som uppnåtts i den s. k. kampen mot »Krängel-Sverige».

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 21.

Avlämnades följande motioner, nämligen

nr 17, av herr *Håstad m. fl.*, om införande av beslutande folkomröstning i viktigare statliga angelägenheter och i viktigare kommunala frågor av allmänt intresse;

nr 18, av herr *Ericsson* i Sörsjön *m. fl.*, om anläggande av en mellanriksjärnväg Trysil—Stöa—Dalarna;

nr 19, av herr *Johanson* i Norrköping och fru *Linderot*, om utredning angående statliga bidrag till veckohem för barn;

nr 20, av herr *Skoglund* i Doverstorp *m. fl.*, om beskärning och förbilligande av det statliga kommittéväsendet;

nr 21, av herr *Hansson* i Skediga *m. fl.*, angående användningen av de medel, som anvisas till smärre vägförbättringar i de olika länen;

nr 22, av herr *Svensson* i Ljungskile, angående försäljning av de under kriget nybyggda kryssarna;

nr 23, av herr *Svensson* i Stenkyrka *m. fl.*, angående tullfri införsel till riket av maskiner och redskap för jordbrukets behov;

nr 24, av herr *Ohlin m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om särskild automobilskatt, m. m.;

nr 25, av herr *Hansson* i Skegrie *m. fl.*, om rätt för skattskyldig att vid taxering åtnjuta avdrag även i annan kommun än hemortskommunen;

nr 26, av herr *Gustafsson* i Bogla, om årligt understöd åt Ester Torell;

nr 27, av herr *Larsson* i Karlstad *m. fl.*, om pension åt indelte soldaten O. E. Söderlund;

nr 28, av herr *Lundqvist*, om pension åt förre vägarbetaren F. N. Johansson;

nr 29, av herrar *Wiberg* och *Hagberg* i Malmö, om förbättring av pensionsförmånerna för professorer och övriga akademiska lärare;

nr 30, av herr *Johansson* i Stockholm, om sådan lagändring, att den försäkran, som avgives vid tillträden av domaruppdrag, icke får religiös prägel;

nr 31, av herr *Landgren*, om viss ändring av 4 § lantarbetstidslagen;

nr 32, av herr *Sandberg m. fl.*, om ändrad ordning för fastställande av fyraårsplaner för bygdevägar och ödebygdsvägar;

nr 33, av herr *Staxäng m. fl.*, om anslag till stationerande av bevakningsfartyg för sillfisket vid Island;

nr 34, av herr *Johansson* i Torp *m. fl.*, angående restitution av bensinskatt till utövare av fiskerinäringen;

nr 35, av herr *Adolfsson m. fl.*, angående nedbringande av avgifterna för nyinstallation av telefonapparater;

nr 36, av herr *Hansson* i Skediga, om utredning angående sättet för statens övertagande av de enskilda vägarna;

nr 37, av herr *Adolfsson m. fl.*, angående obligatorisk olycksfallsförsäkring för folkskolans barn; och

nr 38, av herr *Nilsson* i Göteborg *m. fl.*, om utredning rörande de trygghetsproblem i trafiken, som röra korsningar mellan järnväg och väg.

Dessa motioner bordlades.

§ 22.

Ordet lämnades på begäran till

Herr ONSJÖ, som anförde: Herr talman! Under tiden efter krigsslutet avskaffades flertalet av de restriktioner, varmed trafiken med motorfordon här i landet omgärdats under krigsåren. Den ogynnsamma ekonomiska utveck-

Interpellation ang. motortrafiken.

lingen föranledde emellertid under fjol-året att restriktioner på nytt infördes. Sedan importregleringen i mars förra året beslutats, utfärdade sålunda Kungl. Maj:t föreskrift om att körtillstånd åter skulle fordras för rätt för nytillträdande bilägare att använda motorfordon. Däremot skulle någon omprövning av tidigare gällande generella körtillstånd icke ske. Härigenom skapades två kategorier motorfordonsägare: de som redan innehade körtillstånd, när den nya förordningen utfärdades, och de, som efter denna tidpunkt måste söka dylika. Den förra kategorien kunde köra fritt, medan den senare kunde köra först, sedan tillstånd lämnats av länsstyrelsen.

Återinförandet av behovsprövade körtillstånd motiverades med nödvändigheten av att spara på de sammansmältande reserverna av främmande valutor, främst de s. k. hårdvalutorna. Importen av motorfordon måste minskas som ett led i denna sparsamhetssträvan. Då valutaläget under årets lopp alltmer förvärrades ansågs det nödvändigt att även skära ner importen av drivmedel. För att spara bensin utfärdade regeringen i höstas förbud för s. k. söndagskörning med motorfordon. Från ett visst klockslag på lördagens eftermiddag till måndag morgon är det förbjudet att använda motorfordon utan särskilt tillstånd.

Man kan förstå de skäl, som föranlett införandet av de nya restriktionerna, men däremot kan man ifrågasätta lämpligheten av restriktionens utförning. Ur social synpunkt medför förbudet mot söndagskörning allvarliga nackdelar särskilt för landsbygden. Förbudet innebär en uppenbar orättvisa mot landsbygdens folk, då dess nackdelar icke framträda i lika hög grad i städer och andra tätbebyggda samhällen med bekväma kommunikationer. Föreningslivet på landsbygden blir avsevärt förhindrat. Lördagskväl-

larna och söndagarna utgöra i regel de enda tidpunkter, då kommunala och andra sammanträden, möten o. s. v. kunna hållas. Avstånden till samlingslokaler äro i regel stora och reguljära kommunikationer med tåg eller buss förekomma alltför glest för att vara av betydelse i detta sammanhang. Antalet trafikbilar på landsbygden är jämförelsevis litet och kostnaderna för att anlita dylika bilar stora. Då privata bilar icke få användas under söndagsdygnet måste föreningsverksamheten väsentligt inskränkas. Söndagskörningsförbudet drabbar således i detta avseende landsbygdsbefolkningen mycket hårdare än stadsbefolkningen, som förutom möjligheten till sammankomster andra kvällar i veckan också har tillgång till ett rikt förgrenat reguljärt kommunikationsnät. Förbudet drabbar även i övrigt landsbygden hårt med avseende på möjligheterna att använda de privatägda bilarna för sammankomster av familjekaraktär och besök vid gudstjänster, föreläsningar o. d. Dessutom leder det till, att oundgängligen nödvändiga resor måste företagas på vardagarna. Då det som bekant råder stor brist på arbetskraft inom jordbruket utgör söndagskörningsförbudet i detta avseende en stor nackdel. Bilägarna tvingas att anslå en del av sin ordinarie arbetstid för att uträtta nödvändiga ärenden, medan de förut kunnat använda sön- och helgdagarna för sådana ändamål. Då det är ett allmänt intresse att produktionen kan ökas så mycket som möjligt förefaller en sådan åtgärd som söndagskörningsförbudet vara mycket olämplig även ur ekonomisk synpunkt.

Då under förra året beslutade restriktioner rörande trafiken med motorfordon synas ge upphov till allvarliga olägenheter och orättvisor i skilda avseenden, särskilt för landsbygdens befolkning, bör det vara riktigtast att dessa restriktioner slopas. Skulle det med

Interpellation ang. krisförvaltningen.

hänsyn till valutasvårigheter icke vara tillrådligt att helt släppa biltrafiken fri, bör man i stället använda sådana restriktioner, som i möjligaste mån eliminera de olägenheter, som vidlåda det nuvarande restriktionssystemet. I detta avseende förefaller införande av en allmän bensinransonering vara den lämpligaste formen. En ransonering av drivmedlen, som berör alla fordonsägare på ett likvärdigt sätt, skulle ge varje motorfordonsägare möjlighet att använda sitt fordon vid de tillfällen, då det bäst tjänar ägaren och hans intressen.

Med anledning av vad som sålunda anförts hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för folkhushållningsdepartementet få framställa följande frågor:

Anser statsrådet att det är möjligt att avskaffa de restriktioner, som nu gälla rörande användningen av motorfordon?

Om så icke är fallet, är statsrådet villig att vidtaga åtgärder för att avskaffa körtillstånden och upphäva förbudet mot s. k. söndagskörning samt i stället införa en allmän ransonering av drivmedel?

Denna anhållan bordlades.

§ 23.

Herr STÅHL erhöi på begäran ordet och yttrade: Herr talman: I samma takt som de ekonomiska förhållandena i vårt land inordnats under statliga regleringar av olika slag ha också de enskilda näringsidkarna, storföretag och mindre fabrikanter, jordbrukare och hantverkare, detaljister och grossister, i sin yrkesutövning kommit att bli alltmer beroende av de statliga myndigheter, som ha att handlägga krisregleringarna. Det är allmänt känt, att dessa myndigheter, särskilt en del av kriskommissionerna, av olika skäl haft svårt eller rent av visat sig ur stånd att handlägga dessa företagslivets löpande ärenden med den smidighet och snabbhet,

som erfordras för att inte såväl företagen, deras ägare och anställda som den breda massan av konsumenter därigenom skola lida avsevärt men. Att tungroddhet, väntetider, uppvaktningsresor, utgifter för telegram och dylikt draga avsevärda kostnader är väl känt. Ännu värre äro de oformligheter i föreskrifter som förekomma genom att den ena kommissionen inte vet vad den andra gör eller att förordningar utfärdas i ett syfte, som direkt motverkar ett annat lika lojalt och nödvändigt syfte. Otaliga tragiska — eller kanske snarare tragikomiska — exempel härpå skulle kunna anföras, men med avsikt skall jag här underlåta sådan exemplifiering.

Allt detta har man utan större knot kunnat bära och finna sig i så länge, som man ansett sig kunna hoppas och räkna med att detta kommissionssystem, som vilat som en förlamande hand över näringslivet, skulle vara ett relativt hastigt övergående lidande. De bistra erfarenheter som gjorts sedan riksdagen senast var samlad ha emellertid för överskådlig tid gjort ett slut på alla sådana förhoppningar. Tvångsregleringar och ransoneringar ha, i stället för att ställas på avskrivning, permanentats och skärpts. Orsakerna härtill skola inte i detta sammanhang diskuteras — det är allmänt känt, att om dessa råda de mest delade meningar. Bortsett härifrån måste man dock vara ense därom, att dessa permanentningar och skärpningar av tvångsregleringarna över det ekonomiska livet komma att utsätta de drabbades lojalitet och »regleringsmoral», om detta ord tillåtes, för nya och allt större påfrestningar.

Under sådana förhållanden är det ett medborgerligt sundhetskrav av första ordningen, att de statliga kommissioner och myndigheter, som utrustats med allt större maktfullkomlighet att ingripa i det ekonomiska livets

Interpellation ang. vissa fiskares beskattning.

funktioner, göra sitt yttersta för att underlätta och inte öka de redan av de allmänna tidsförhållandena framkallade stora påfrestningarna för företagen. Dessa myndigheter ha till uppgift att vara det ekonomiska livets tjänare, ingalunda dess herrar. Större smidighet och snabbhet i ärendenas handläggning och tillräckliga motiveringar för fattade beslut måste präglade deras arbete. Pappersexercisen måste begränsas till det minsta möjliga och blankettifyllande påfordras endast då sådant improduktivt arbete är alldeles oundgängligt. Om det invändes, att redan hittills en medveten strävan förefunnits i sådan riktning, måste tyvärr svaras, att den berörda delen av allmänheten haft föga erfarenhet därav. Krångel-Sverige, för vars bekämpande och begränsning redan för länge sedan en medlem av statsrådet speciellt avdelades, har under den långa tid som gått sedan dess endast sträckt sina fångstarmar allt längre ut till nya delar av näringslivet och allt längre in i dess olika funktioner. Även om man ingalunda vill draga i tvivelsmål att både chefer och funktionärer i ifrågavarande ämbetsverk och kommissioner besjälats av önskan att göra sitt bästa, kvarstår det faktum att detta reglerings-system i många avseenden ej fungerar tillfredsställande. Och detta är ingenting mindre än en olycka med hänsyn till både den effektivitet i vårt ekonomiska liv, som nu är mer nödvändig än någonsin, och den trivselkänsla, som är oundgänglig för lojalitet och gott samarbete. En djupgående ändring är med det allra snaraste av behovet påkallad.

Med hänvisning till vad här anförts anhåller jag om andra kammarens tillstånd att till hans excellens herr statsministern få rikta följande frågor:

1. Har ers excellens uppmärksammat det växande behovet av ett mer friktionsfritt samarbete mellan krismyn-

digheterna i deras olika former och den därav berörda delen av allmänheten, av ökad smidighet och snabbhet i handläggningen av olika ärenden, av större förståelse för och bättre kontakt med näringslivets organisationer, företag och enskilda personer?

2. Om så är fallet, vilka åtgärder ämnar ers excellens vidtaga för att snarast möjligt åvägbringa den effektivisering av krisförvaltningen, som ur denna synpunkt är påkallad?

Denna anhållan bordlades.

§ 24.

Ordet lämnades på begäran till

Herr JOHANSSON i Torp, som anförde: Herr talman! Vid tillämpningen av lagen om skatt vid källan har det visat sig att det finnes en yrkeskategori, vars inkomstförhållanden äro av sådan art som knappast beaktats vid lagens utformning. Jag åsyftar sådana fiskare som icke äga del i båt eller fångstredskap utan medfölja mot andel i vinsten. De ikläda sig sålunda ingen som helst risk för i företaget investerat kapital men betraktas likväl vid tillämpning av lagen som egna företagare och torde därför genomgående av skattemyndigheterna ha påförts B-skatt.

Källskatten är en uppborndsform som i princip lämpar sig synnerligen väl för skattebetalare med ojämn inkomst, vilket ju i all synnerhet är fallet med fiskarena, men genom att praktiskt taget hela fiskarkåren vid lagens tillämpning hänförts till egna företagare och sålunda påförts B-skatt har situationen för dessa skattebetalare blivit ganska prekär just genom de starka fluktuationerna i inkomsthänseende och svårigheterna att på förhand beräkna inkomsten och avväga den preliminära skatten därefter.

Ehuru jag är fullt medveten om att källskattesystemet ännu är i sin början och att man därför måste räkna med

Interpellation ang. utomäktenskapliga barns arvsrätt.

en viss övergångstid, innan såväl skattebetalare som uppborndsmyndigheter vunnit de erfarenheter som äro nödiga för att det hela skall gå smidigt, samt vidare att båtägarna säkerligen i stor utsträckning hysa betänkligheter inför den ökade börda som eventuellt kan åläggas dem i redovisningshänseende, torde det redan nu ifrågasättas om ej någon för dessa icke båtägande fiskare speciellt avfattad form av A-skatt bör övervägas. Man skulle genom en sådan justering av författningen kunna komma ifrån den bristande korrespondens mellan inkomst och skatt, som nu tyvärr i stor utsträckning ej kan undvikas inom detta yrke.

Med anledning av det anförda anhöller jag om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet få framföra följande frågor:

1. Har herr statsrådet observerat de av mig här ovan påpekade säregna förhållanden som råda i fråga om icke båtägande fiskare?

2. Har herr statsrådet för avsikt att låta verkställa utredning om möjligheterna till en justering av författningen så att denna yrkesgrupp beredes möjlighet att erlagga sina utskylder genom A-skatt?

Denna anhållan bordlades.

§ 25.

Herr ADOLFSSON erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Frågan om de utomäktenskapligt födda barnens arvsrättsförhållanden har vid flera tillfällen ställts under riksdagens prövning. Bland annat har motioner i ämnet förekommit under riksdagarna 1936, 1938 och 1945. Vid den förstnämnda riksdagen bifölls framställningen i så måtto, att riksdagen beslutade att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en utredning om de utomäktenskapliga barnens ställning. Det

dröjde emellertid ända till år 1941 innan utredning tillsattes, varvid det uppdrogs åt 1941 års sakkunniga för kodifiering av ärvdabalken att närmare överväga frågan. Motionsyrkandena av år 1938, 1943 och 1945 ha av riksdagen avvisats under hänvisning till den begärda utredningen.

Under nuvarande omständigheter äro de utomäktenskapligt födda barnens möjligheter till omvårdnad och utbildning starkt begränsade i jämförelse med de inomäktenskapliga av motsvarande socialgrupp. Undantagsställningen markeras också av att de utomäktenskapligt födda barnen, vilka utgöra en åttendedel av alla här i landet födda barn, åtnjuta arvsrätt endast efter moder och mödernefränder, dock undantagandes trolovningsbarn, vilka äga ärvva även fadern men däremot ej fädernefränder. Det måste betraktas som ett rättfärdighetskrav att denna undantagsställning undanröjes, särskilt som de utomäktenskapligt födda barnen i allmänhet ej heller kunna påräkna att få växa upp i ett hem, där föräldrarna gemensamt sträva för deras bästa.

I den motion i ämnet, som år 1945 avlämnades i denna kammare av understecknad m. fl., yrkades att riksdagen för sin del måtte besluta om sådan revidering av lag den 14 juni 1917 om barn utom äktenskap, att utomäktenskapligt födda barn erhålla lika arvsrätt som de inom äktenskapet födda. Första lagutskottet, som i sitt utlåtande nr 20 behandlade motionen, framhöll att »det är av största vikt att detta betydelsefulla samhällsproblem så snart som möjligt erhåller en bättre lösning än för närvarande». Då emellertid utskottet förvissat sig om att förslag i ämnet avsågs framläggas vid 1947 års riksdag, fann utskottet ingen åtgärd från riksdagens sida vara erforderlig.

Riksdagen har således vid upprepade tillfällen i princip uttalat sig för en re-

Interpellation ang. utomäktenskapliga barns arvsrätt.

videring av bestämmelserna om utomäktenskapliga barns arvsrätt. Förslag i ämnet förelades emellertid icke heller 1947 års riksdag. Då nu i det närmaste tolv år förflutit sedan riksdagen hemställde om utredning i ärendet och frågan trots denna långa tidsintervall alljämt är olöst, anhåller jag härmed om andra kammarens tillstånd att med stöd av det anförda till statsrådet och chefen för justitiedepartementet få framställa följande frågor:

1. Har 1941 års sakkunniga för kodifiering av ärvdabalken i enlighet med uttalat önskemål av 1945 års lagutskott så forcerat sitt arbete, att förslag om de utomäktenskapliga barnens arvsrätt hunnit framläggas?

2. Kan regeringsförslag i ämnet un-

der alla förhållanden förväntas till innevarande års riksdag?

Denna anhållan bordlades.

§ 26.

Ordet lämnades på begäran till

Herr ANDRE VICE TALMANNEN, som anförde: Herr talman! Jag hemställer, att Kungl. Maj:ts den 12 innevarande januari på rikssalen avlämnade propositioner måtte uppföras sist på föredragningslistan för nästkommande sammanträde.

Denna hemställan bifölls.

§ 27.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 12.25 e. m.

In fidem

Gunnar Britth.

Fredagen den 16 januari.

Kl. 11 fm.

§ 1.

Justerades protokollet för den 10 innevarande januari.

§ 2.

I enlighet med kammarens därom den 12 innevarande månad fattade beslut företogos nu val av suppleanter i de ständiga utskotten; och anställdes först val av suppleanter i utrikesutskottet.

Därvid avgåvos 141 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Olsson* i Gävle,

» *Hagberg* i Malmö,

» *Hallén*,

» *Svensson* i Grönvik,

» *Wallentheim*,

» andre vice talmannen *Carlström*,

» *Törnkvist* och

» *Wiberg*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utrikesutskottet.

Riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsetta och till kamrarna ingiva förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om samma val.

§ 3.

Anställdes val av suppleanter i konstitutionsutskottet.

Därvid avgåvos 140 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Spångberg*,
 » *Håstad*,
 » *Jonsson* i Haverö,
 » *Edberg*,
 » *Larsson* i Julita,
 » *Johnsson* i Stockholm,
 fru *Björck*,
 herr *Dickson*,
 » *Gustafsson* i Bogla,
 » *Hansson* i Skediga,
 fröken *Nygren*,
 herr *Hæggblom*,
 » *Ekdahl*,
 » *Senander*,
 fru *Svedberg* och
 herr *Larsson* i Stockholm.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i konstitutionsutskottet.

§ 4.

Företogs val av suppleanter i statsutskottet.

Därvid avlämnades 128 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Hall*,
 » *Staxäng*,
 » *Lindholm*,
 » *Pettersson* i Dahl,
 fru *Alvén*,
 herr *Boman* i Kieryd,
 » *Åkerström*,
 » *Holmström*,
 » *Hoppe*,
 » *Onsjö*,
 » *Pettersson* i Degerfors,
 » *Sefve*,
 » *Thapper*,
 » *Kempe*,

herr *Persson* i Vinberg,
 » *Persson* i Svensköp,
 » *Severin* i Stockholm,
 » *Johansson* i Mysinge,
 » *Jansson* i Kalix,
 » *Birke* och
 » *Norup*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i statsutskottet.

§ 5.

Vid nu anställt val av suppleanter i bevillningsutskottet avlämnades 120 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Karlsson* i Grängesberg,
 » *Olson* i Göteborg,
 » *Sundström*,
 » *Andersson* i Dunker,
 » *Nilsson* i Kristinehamn,
 » *Kristensson*,
 » *Olofsson* i Höganäs,
 » *Karlsson* i Granebo,
 » *Ohlsson* i Kastlösa,
 » *Vigelsbo*,
 » *Bladh*,
 » *Hjalmarson*,
 » *Brandt*,
 » *Persson* i Landafors,
 » *Forsberg*,
 » *Swedberg*,
 » *Johnsson* i Skoglösa och
 » *Larsson* i Luttra.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i bevillningsutskottet.

§ 6.

Anställdes val av suppleanter i bankoutskottet.

Därvid avlämnades 116 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista». Av dessa upptogs 115 valsedlar namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Nilsson* i Landskrona,
 » *Fagerholm*,
 » *Svensson* i Alingsås,
 » *Persson* i Norrby,
 fru *Humla*,
 herr *Stjärne*,
 » *Sköldin*,
 » *Skantze*,
 » *Persson* i Växjö,
 » *Nilson* i Spånstad,
 » *Gavelin*,
 » *Jonsson* i Malmgrava,
 » *Johansson* i Kalmar,
 » *Nordström* i Kramfors,
 » *Molander* och
 » *Johansson* i Norrfors.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i bankoutskottet.

§ 7.

Företogs val av suppleanter i första lagutskottet.

Därvid avgåvos 111 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

fru *Gustafson*,
 herr *Ljungberg*,
 » *Landgren*,
 » *Gustafsson* i Lekåsa,
 » *Lindahl*,
 » *Osterman*,
 » *Andersson* i Mölndal,
 » *Sveningsson*,
 fröken *Öberg*,
 herr *Pettersson* i Ersbacken,
 » *Skoglund* i Umeå,
 » *Ljungqvist*,
 » *Jonsson* i Skutskär,
 » *Johansson* i Stockholm,
 » *Lundgren*,
 » *Svensson* i Stenkyrka och
 » *Antby*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i första lagutskottet.

§ 8.

Vid nu anställt val av suppleanter i andra lagutskottet avlämnades 107 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Holm*,
 » *Andersson* i Gisselås,
 fru *Johansson* i Norrköping,
 herr *Hedlund* i Rådom,
 » *Larsson* i Östersund,
 » *Jacobsson* i Igelsbo,
 » *Witzell*,
 fru *Boman*,
 » *Västberg*,
 herr *Carlsson* i Bakeröd,
 » *Andersson* i Eskilstuna,
 fru *Ewerlöf*,
 herr *Lundberg*,
 » *Holmberg*,
 » *Andersson* i Alfredshem och
 fru *Sandström*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i andra lagutskottet.

§ 9.

Anställdes val av suppleanter i jordbruksutskottet.

Därvid avgåvos 105 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Gustafson* i Dädesjö,
 » *Larsson* i Karlstad,
 » *Jacobson* i Vilhelmina,
 » *Pettersson* i Rosta,
 » *Andersson* i Hyssna,
 » *Svensson* i Ljungskile,
 » *Jonsson* i Järvsand,
 » *Nilsson* i Göingegården,
 fru *Eriksson* i Hallstahammar,
 herr *Svensson* i Vä,
 » *Johansson* i Torp,
 » *Stattin*,
 » *Nilsson* i Varuträsk,
 » *Karlsson* i Stuvsta,
 » *Engström* och
 » *Utbult*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i jordbruksutskottet.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 2—9 här ovan omförmälda valen.

§ 11.

Föredrogs och remitterades till statsutskottet Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande proposition, nr 24, med förslag till kungörelse om ändrad lydelse av 2 § avlösningsreglementet den 15 juli 1944 (nr 546) för personal i det allmänna civilförsvaret.

§ 12.

Föredrogs var efter annan följande på bordet liggande motioner; och hänvisades därvid

till konstitutionsutskottet motionen nr 17 av herr *Håstad m. fl.*;

till statsutskottet motionerna:

nr 18 av herr *Ericsson* i Sörsjön *m. fl.*; samt

nr 19 av herr *Johanson* i Norrköping och fru *Linderot*;

nr 20 av herr *Skoglund* i Doverstorp *m. fl.*;

nr 21 av herr *Hansson* i Skediga *m. fl.*; och

nr 22 av herr *Svensson* i Ljungkile; till bevillningsutskottet motionerna:

nr 23 av herr *Svensson* i Stenkyrka *m. fl.*;

nr 24 av herr *Ohlin m. fl.*; och

nr 25 av herr *Hansson* i Skegrie *m. fl.*;

till bankoutskottet motionerna:

nr 26 av herr *Gustafsson* i Bogla;

nr 27 av herr *Larsson* i Karlstad *m. fl.*;

nr 28 av herr *Lundqvist*; samt

nr 29 av herrar *Wiberg* och *Hagberg* i Malmö;

till behandling av lagutskott motionerna:

nr 30 av herr *Johansson* i Stockholm; och

nr 31 av herr *Landgren*;

till jordbruksutskottet motionerna:

nr 32 av herr *Sandberg m. fl.*;

nr 33 av herr *Staxäng m. fl.*; och

nr 34 av herr *Johansson* i Torp *m. fl.*;

samt

till tillfälligt utskott motionerna:

nr 35 av herr *Adolfsson m. fl.*;

nr 36 av herr *Hansson* i Skediga;

nr 37 av herr *Adolfsson m. fl.*; och

nr 38 av herr *Nilsson* i Göteborg *m. fl.*

§ 13.

Föredrogs den av herr *Onsjö* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för folkhushållningsdepartementet angående avskaffande av gällande restriktioner beträffande användningen av motorfordon, m. m.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 14.

Föredrogs den av herr *Ståhl* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till hans excellens herr statsministern angående åtgärder för effektivisering av krisförvaltningen.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 15.

Föredrogs den av herr *Johansson* i Torp vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående beredande av möjlighet för icke båtägande fiskare att erlagga sina utskylder genom A-skatt.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 16.

Föredrogs den av herr *Adolfsson* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation

Interpellation ang. kommunindelningen.

till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet angående de utomäktenskapliga barnens arvsrätt.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 17.

Avlämnades följande motioner, nämligen

nr 39, av herr *Nordström* i Kramfors *m. fl.*, om ökat anslag till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp;

nr 40, av herr *Johansson* i Torp *m. fl.*, om anslag till påbörjande av broförbindelse från öarna Orust och Tjörn till fastlandet;

nr 41, av herr *Adolfsson m. fl.*, angående engångsskatt på större förmögenheter;

nr 42, av herrar *Fagerholm* och *Ky-ling*, om rätt för medlem i tjänstemanna- och arbetarorganisationer att vid beskattning erhålla avdrag för medlemsavgifter till organisationerna;

nr 43, av herr *Holmberg*, om pension åt städerskan Anna Vilhelmina Granström;

nr 44, av herr *Hermansson*, om pension åt musikdirektören R. Höglund;

nr 45, av herr *Adolfsson m. fl.*, angående lagstiftning till förhindrande av att kommuner förpliktas att uthyra offentliga samlingslokaler till nazistiska sammanslutningar;

nr 46, av herr *Olofsson* i Höganäs *m. fl.*, angående ändring av bestämmelserna om änkepension i lagen om folkpensionering;

nr 47, av herr *Lundqvist m. fl.*, om översyn av gällande bestämmelser angående bostadsgruppering för folkpensionärerna;

nr 48, av herrar *Fagerholm* och *Hagård*, angående förstärkning av förhandlingsrätten för de stats- och kommunalanställda tjänstemännen;

nr 49, av herr *Ståhl m. fl.*, om viss ändring av 29 kap. 3 § rättegångsbalansen; samt

nr 50, av herrar *Persson* i Norrby och *Johansson* i Norrfors, om bättre tillgodoseende av landsbygdens intressen och näringar vid arbetstillståndsgivningen.

Dessa motioner bordlades.

§ 18.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr LARSSON i Luttra, som anförde: Herr talman! Arbetet med genomförandet av den av 1946 års riksdag beslutade nyindelningen av rikets kommuner pågår i full omfattning. Utredningsarbetet inom länsstyrelserna torde nu ha avancerat så långt att dessa antingen redan upprättat eller snart kunna förväntas vara redo att upprätta slutligt förslag till ny kommunindelning.

Det är kanske ännu för tidigt att uttala sig om huruvida det arbete som återstår kan slutföras i så god tid att reformen kan genomföras den 1 januari 1950. Även om så skulle kunna ske, kunna dock starka skäl anföras, som tala för att med reformens genomförande borde anstå till den 1 januari 1951. Ett genomförande av reformen vid 1950 års ingång förutsätter, att ett extra kommunalfullmäktigeval i flertalet av landets kommuner anordnas 1949. Statens direkta kostnader härför ha visserligen beräknats till blott 160 000 kronor, men till detta komma de mångdubbelt större kostnader som valarbetet förorsakar. Man kan inte heller bortse ifrån det extra arbete och den pappersförbrukning som valet förorsakar. Sammanräkningarna komma dessutom att belasta länsstyrelserna med mycket arbete.

Som ett andra skäl för uppskov kan anföras att brist råder på utbildat folk, som kan anlitas för de många kommunalkamrers- och andra tjänster, som måste inrättas i de nya kommunerna.

Interpellation ang. giftgassänkningarna i Östersjön.

Tillkomsten av socialinstituterna i Göteborg och Lund innebär emellertid väsentligt förbättrade resurser för utbildning av kommunala tjänstemän. Ytterligare uppskov med kommunindelningen torde därför medföra bättre tillgång till lämpliga funktionärer.

Med stöd av vad jag sålunda anfört anholder jag om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få framställa följande fråga:

Är statsrådet villig medverka till att genomförandet av den nya kommunindelningen uppskjutes till den 1 januari 1951?

Denna anhållan bordlades.

§ 19.

Herr SKANTZE erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Under försommaren 1947 började ryssarna sänka kemisk krigsmateriel i vattnen kring Bornholm och Christiansö. Det visade sig snart, att dessa sänkningar icke utfördes med tillfredsställande noggrannhet och försiktighet, då åtskilliga lådor flöto i land på de danska och svenska kringliggande kusterna och utsatte den där boende befolkningen för såväl otrevnad som faror. Då dessutom sänkningarna voro till stort förfång för fisket i dessa vatten inom stora, speciellt värdefulla områden, vände sig de danska och svenska yrkesfiskarna till sina respektive regeringar med anhållan om att protest mot sänkningarna måtte framföras till de sovjetryska myndigheterna. Fiskarna framhöllo speciellt, att allt trålfiske omöjliggjordes inom de berörda områdena på grund av att lådor och bomber kommo att ligga hindrande på havsbotten, där trålarna drog fram. Hela deras näringsutövning riskerade härigenom att lida allvarligt men, om ingen ändring kom till stånd.

Den danska regeringen framförde

den sålunda önskade demarchen till de ryska myndigheterna genom sin militärmission i Berlin och från svensk sida gjorde utrikesdepartementet genom beskickningen i Moskva en framställning med begäran, att sänkningarna måtte utföras inom angivna områden och på ett sådant sätt, att de svenska fiskarna icke hindrades i sin näringsutövning.

Av allt att döma föranledde dessa framställningar inga åtgärder från rysk sida. Visserligen lära de danska myndigheterna ha erbjudits att utsända kontrollanter, som skulle kunna tillse att sänkningarna verkställdes på de för ändamålet fastställda platserna kring öarna, men likväl upprepades samma historia med ilandflytande lådor och gasbomber så sent som i december 1947, även denna gång naturligtvis till stort förfång för fiskarna och kustbefolkningen.

Gasbomber och trotyllådor flöto vid detta tillfälle i land på ett flertal platser och man blev tvungen att från försvarets forskningsanstalt utsända experter, vilka efter verkställda undersökningar kunde oskadliggöra de för kustbefolkningen farliga pjäserna.

På begäran av Svenska sydkustfiskarnas centralförbund lät utrikesdepartementet även vid detta tillfälle genom beskickningen i Moskva göra en framställning till de sovjetryska myndigheterna, om att vid sänkningen av krigsmateriel hänsyn måtte tagas till svenska fiskares intressen, så att dessa icke skulle lida intrång i sitt näringsfång.

Vilken verkan denna senare framställning haft, är icke känt. Uppenbarligen ha emellertid ryssarna i hög grad negligerat de från svensk sida tidigare framförda klagomålen i denna fråga.

Med hänvisning till vad jag här anfört anholder jag om andra kammarens tillstånd att till hans excellens ministern för utrikes ärendena få rikta följande frågor:

Interpellation ang. giftgassänkningarna i Östersjön.

1. I vad mån ha hittills gjorda framställningar från svensk sida till de sovjetryska myndigheterna lett till åsyftat resultat i denna fråga?

2. Komma nya framställningar av liknande art att göras, om de hittills gjorda ej leda till avsett resultat?

Denna anhållan bordlades.

§ 20.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talmannen i riksdagens andra kammare och de kammarens ledamöter, som blivit utsedda att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal, den 13 januari 1948.

Sedan kammarens plenum denna dag avslutats, sammanträdde med herr talmannen de ledamöter av kammaren, som blivit utsedda att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal.

Därvid beslöts till en början, att kanslitjänstemännen vid innevarande lagtima riksdag skulle utgöras av en notarie, fyra förste stenografer, fjorton stenografer, en förste kanslist och fem kanslister.

Herrar deputerade antogo till

notarie:

e. o. hovrättsnotarien, jur. kand. Nils G. H. Liliequist;

förste stenografer:

tullkontrollören Agnar Michal,
förste byråsekreteraren Erland N. Dahlén,

byråchefen, fil. kand. Hans A. Heimbürger och

kammarrättsrådet, jur. kand. Gunnar Lidbom;

stenografer:

aktuarien, fil. kand. E. P. Einar Bergendal,

jur. kand. E. Albert Romare,
sekreteraren och ombudsmannen, jur.

kand. Anders Norrman,

jur. kand. Göte Fahlin,

kanslisten Vera Karlgren,

e. o. byråsekreteraren, jur. kand. John W. Löf,

redaktören C. O. Bertil Arborén,

A. Fritiof Klason,

byråsekreteraren, jur. kand. Gustaf A.

H. Titz,

hovrättsfiskalen, jur. kand. Per G. Bergsten,

fru Signhild Elfner,

sekreteraren, jur. kand. Bengt G.

E:son Lindahl,

Stig A. L. Ekerman och

pol. stud. Lars A. Nilsson;

förste kanslist:

fru Ebba Ihrman; samt

kanslister:

förste telegrafkontrollören A. Helmer Gärdin,

e. o. byråsekreteraren, jur. kand. K.

Allan J. Löfgren,

Knut Nilson och

fru Eva Särnmark.

Det skulle åligga de hos kammaren anställda kanslisterna att vid behov tjänstgöra jämväl vid diskussionsprotokollet.

Åt kanslisten Gärdin uppdrogs att föra kammarens diaries.

Beträffande en kanslisttjänst beslöto herrar deputerade, att prov skulle anställas för utrönande av de sökandes skicklighet såsom stenografer; och blev frågan om besättande av denna tjänst tills vidare uppskjuten.

Här skulle antecknas, att på särskild anmodan följande tjänstemän redan ti-

digare inträtt i tjänstgöring hos kam-
maren, nämligen den 10 innevarande
januari Liliequist såsom notarie samt
Bergendal och Romare såsom stenogra-
fer, den 7 januari fru Särnmark såsom
kanslist ävensom den 2 januari fru Ihr-
man såsom förste kanslist och Gärdin
såsom kanslist.

Det skulle åligga de antagna tjänste-
männen att vid behov och i den mån så

ske kunde utföra jämväl annan tjänst-
göring hos riksdagen.

År och dag som ovan.

In fidem
Gunnar Britth.

§ 21.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 12.15 em.

In fidem
Gunnar Britth.
